

Prostat nedir? Ne işe yarar?

Prostat kanseri nedir?

Prostat kanserinin nedenleri nelerdir?

Kimler risk altındadır?

Prostat kanserinin belirtileri nelerdir?

Erken teşhis mümkün müdür?

Teşhis nasıl koyulur?

ERKEN TANI HAYATINIZI DEĞİŞTİRİR! LÜTFEN MUAYENE OLUN

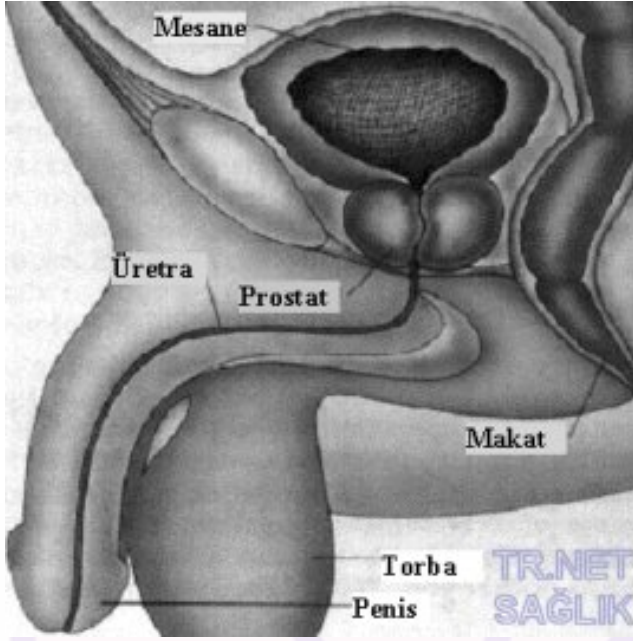
Prostat nedir? Ne işe yarar?

Prostat bezi erkeğin üreme sisteminin önemli bir parçasıdır. Mesanenin altında, rektumun (makat) önünde yerleşmiş ceviz büyüklüğünde bir bezdir.

Prostatın tam merkezinde üretra denilen mesaneden idrarı boşaltmaya yarayan kanal bulunur. Ejekülasyon (cinsel boşalma) sırasında prostatı çevreleyen kaslar seminal sıvıyı (meni) üretraya doldurur. Seminal sıvı üretra boyunca penis ucuna kadar gelerek buradan dışarıya akar. Erkeklerde yaş arttıkça prostat bezi büyüyebilir ve çevrelemiş olduğu üretrayı, yani idrar kesesinin çıkış yerini tıkayabilir. Bu durum idrar yapmada güçlük ile kendini gösterir. Bu hastalığa selim prostat hiperplazisi adı verilir. Prostat kanseri de aynı şikayetlere neden olabileceğinden, bu belirtinin kansere ait olmadığı gösterilmelidir.

Prostat hücreleri PSA adı verilen bir protein de salgırlar, bu protein meni ile birlikte atılır. Kandaki normal değeri 4'den düşüktür. Prostat hastalıkları PSA'nın prostata ait kanal sistemleri içinde kalmasını sağlayan hücresel sistemleri bozarak bu maddenin kandaki seviyesinin yükselmesine neden olurlar. Prostat kanserinde de bu maddede artış olur.

PDF
2005

Prostat kanseri nedir?

Bütün vücut dokularında hücreler kendilerini belirli bir kontrol mekanizması içerisinde yenilerler. Böylece zedelenen doku tamir edilir, yenilenir. Kontrol dışı kalan ve gerekmediği halde çoğalan hücreler tümör adı verilen hücre topluluklarını oluşturur. Bazı tümörler büyümelerine karşılık köken aldıkları dokuda sınırlı kalırlar ve komşu organlara ilerlemezler. Bunlara benign (selim, iyi huylu) tümörler denir. Bazıları ise sadece büyümekle kalmayıp komşu organlara uzanma ve onları da tahrip etme potansiyeline sahiptir. Bu tür tümörler kan ve lenf dolaşımı ile köken aldıkları yerlerden uzaktaki organlara da sıçrayabilirler. Bu tür tümörlere malign (habis, kötü huylu) tümör ya da kanser denir. Kanser hücreleri köken aldıkları lokalizasyondan ayrılabilir, vücutta dolaşarak yeni yerleştikleri yerlerde de çoğalabilirler. Bu şekilde köken aldıkları organ dışına sıçramış ve oralarda büyümekte olan tümörlere metastaz yapmış tümörler denir.

Prostat kanserinin nedenleri nelerdir?

Tam olarak sebebi bilinmese de, yaş, ırk ve genetik faktörlerin büyük rol oynadığı tespit edilmiştir. Nedeni ne olursa olsun, prostat kanserinde bugün için

kabul edilen en önemli risk faktörü yaşlanmadır. Prostat kanseri gelişme riski 50 yaşından sonra artmaya başlar.

Kimler risk altındadır?

Eğer yeterince uzun yaşarsa hemen tüm erkeklerde prostat kanseri gelişir. Yaş arttıkça prostat kanseri gelişme riski artar. Prostat kanserlerinin %85'i 65 yaşın üzerindeki erkeklerde saptanır. Ailesinde, özellikle birinci derece akrabalarında prostat kanseri olanların prostat kanserine yakalanma oranı olmayanlara göre daha fazladır. Gerçek anlamda kalıtsal prostat kanseri çok nadirdir ve genellikle 55 yaşın altındaki erkeklerde görülür. Henüz bilemediğimiz nedenlerden ötürü Afrika kökenlilerde prostat kanseri gelişme riski daha yüksektir. Asya kökenliler bu açıdan daha düşük risk taşımaktadırlar.

Prostat kanserinin belirtileri nelerdir?

Bazı hastalarda hiç bir belirti olmaz. Bazılarında ise sık, güç ve ağrılı idrar yapma, idrarın damla damla yapılması, idrarda kan ya da iltihap olması, ejakülasyonda kan ve ağrı gibi belirtiler olabilir. Bu yakınmalar aslında sadece prostat kanserine özgü değildir. Prostat kanseri dışındaki diğer problemler de bunlara benzer yakınmalara neden olabilir. Emin olmak için doktorunuzun detaylı bir muayene ve inceleme yapması gerekir. Ayrıca yakınmaların şiddeti ne kansere ne de kanser dışı problemlere işaret eder.

Erken teşhis mümkün müdür?

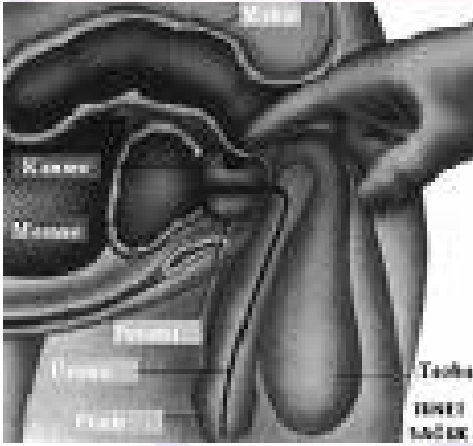
Prostat kanseri erken safhasında teşhis edilirse, doğru ve yerinde bir tedavi ile iyileşme şansı yüksek bir hastalıktır. Henüz prostat dışına yayılmamış ise kanserin yok edilmesi mümkündür. Bu nedenle, 45 yaşını aşan erkeklerin yılda bir kez prostat kontrolünden geçmesi çok büyük önem taşır. 50 yaşından başlamak üzere her erkek her yıl bir doktora rektumdan (makattan) parmakla muayenesini yaptırmalı ve kanda PSA baktırmalıdır. Bu şekilde henüz belirti vermemiş, hastada şikayete yol açmamış erken dönemdeki prostat kanseri yakalanabilmektedir. Eğer doktor muayenesinde şüpheli bir bulguya rastlar veya

PSA değeri 4'ün üzerinde olursa ileri tetkikler istenir

Teşhis nasıl koyulur?

Prostat kanserini saptamanın bir kaç yolu vardır. Bunların bazıları aşağıda belirtilmiştir.

Parmak ile rektal muayene (PRM): Bu işlem için doktor eldiven giyerek parmağını rektuma (makata) yerleştirir. Parmak yardımı ile prostatın büyüklüğü, şekli ve kıvamı incelenir. Kanser parmakla muayenede sert olarak hissedilir. Ancak kanserin var olduğundan emin olmak için daha başka testlerin yapılması gerekir.

PSA testi: Parmakla rektal muayene ile birlikte sıklıkla kullanılan başka bir işlem PSA testidir. PSA, prostat bezinde üretilen ve kanda da bulunan bir proteindir. Bu test vücutta prostata özgü antijen düzeylerini ölçer. Prostat kanseri, prostat iltihabı ve benign prostat büyümesi (BPH) durumlarında kandaki PSA düzeyi artar. PSA testi % 100 kesin değildir. Ancak prostat kanseri tanısında ve hastalığın seyrinin izlenmesinde çok önemlidir.

Transrektal ultrasonografi (TRUS): Kanser olmayan durumlarda da PSA seviyeleri yükselebildiği için genellikle transrektal ultrasonografi (TRUS) yapılması gerekmektedir. Bu işlem sırasında hekim, prostat görüntüsünü yansıtan acısız ses dalgaları (ultrason) üreten bir aleti rektuma yerleştirmektedir.

Yansıyan ses dalgaları, daha sonra bir televizyon ekranında prostatın şekli, büyüklüğü ve iç kesimlerinin detaylı görüntüsü hakkında bilgi verir. Bazen prostat kanseri tanısında PRM ve PSA testine ek olarak TRUS'tan yararlanmak gerekebilir.

Biyopsi: Hekim prostat kanserinden şüpheleniyorsa, iğne biyopsisi yoluyla ufak bir prostat dokusu örneği alabilir. Biyopsi rektumdan prostat bezi içine uzatılan özel iğneler yardımı ile alınır. Biyopsi prostat kanserini kesin olarak teşhis etmenin tek yoludur.

ERKEN TANI HAYATINIZI DEĞİŞTİRİR! LÜTFEN MUAYENE OLUN:

Ailesinde prostat kanseri öyküsü bulunanlarda prostat kanseri riski daha yüksektir.

Ancak, 50 yaş ve üzerindeki bütün erkeklerin risk altında olduğu unutulmamalıdır. Bu nedenle:

Elli yaş ve üzerindeki bütün erkelerin yılda bir kez parmakla rektal muayene olmaları,

Elli yaş ve üzerindeki erkeklerin PRM ye ek olarak yılda bir kez PSA testi yaptırmaları

önerilir.

Eğer PRM veya PSA testinde bir şüphe varsa transrektal ultrasonografi ve biopsi yapılmalıdır.

Prostat kanserinin sıklıkla herhangi bir belirti vermeden geliştiğini unutmayınız.

Düzenli olarak kontrolden geçmek hayat kurtarıcı olabilir.

Patoloji Dernekleri Federasyonu

Bilinçli ve bilgili olmak başarılı tedavinin birinci basamağını oluşturur.

Öncelikle bilmeniz gereken konu tüm erkeklerin risk altında olduğu; prostat kanserinin başarı ile savaşılabilir bir hastalık olduğu ve bu hastalık için tedavi alınırken bile aktif yaşamınızı sürdürebileceğinizdir. Ayrıca tetkik edilmenin şart olduğu da kavramanız gerekir, çünkü tedavi edilmeden önce sizde hastalık olup olmadığının bilinmesi gerekir.

Doç. Dr. Burçin TUNA

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi

Patoloji Anabilim Dalı

PDF

2005

Patoloji Dernekleri Federasyonu